

Värmdö
kommun

Havet börjar på väggen — Färgval som strategi och möjlighet

Välkommen till vintereventet i Gustavsberg den 19–20 februari 2026!

Livet vid havet. Muralmålning på Österlens museum av kulturmålare och biologer Anna Berg och Maj Persson 2025, i äggoljetempera.

Målarfärg är mer än kulör! Det är materialval som påverkar miljö, hälsa, underhållsbehov och långsiktig ekonomi. För kommuner och offentliga förvaltare innebär detta ett ansvar – men också en möjlighet att tänka nytt kring hur byggnader förvaltas, renoveras och utvecklas. Vi utforskar hur traditionella och naturbaserade färgtyper kan användas i dagens offentliga miljöer. Med utgångspunkt i frågor om mikroplaster, kemikalieinnehåll och klimatpåverkan belyser vi både risker med konventionella färgsystem och alternativ som bygger på öppna deklarationer, beprövade material och lång livslängd. Föredragen spänner från barns inomhusmiljöer, vattenmiljöer och till fasader, fönster och bostadsförvaltning. Genom konkreta exempel från kommuner, bostadsbolag, sakkunniga målare och upphandlare visas hur traditionella och naturliga färgtyper fungerar i praktiken – i både äldre och moderna byggnader. Seminariet lyfter också hur upphandling, beställarkompetens och samverkan kan skapa förutsättningar för kvalitet, hållbarhet och god ekonomi över tid. Vi tar också en titt på några av Gustavsbergs guldgrubbor; porslinsfabriken och några byggnader som kommunen förvaltar. Välkommen till en dag som ger nya perspektiv på färg – som ett strategiskt verktyg i kommunens arbete för hållbara och långsiktigt fungerande byggnader!

Värmdö kommun

Värmdö är Sveriges mesta skärgårdskommun med sina över 20,000 öar, kobbar och skär. Med centralorten Gustavsberg och dess 200 år av porslinshistoria är vi även en kommun med historia och kulturmiljöer. I vision för Värmdö 2045 beskrivs vi som "en unik och mångsidig skärgårdskommun nära storstaden. En plats med rik historia och ett starkt kulturarv vi känner stolthet över. En plats där människor vill leva, verka och växa. Här möts friska hav och sjöar med välmående skogar och öppna landskap. En tillgänglig natur gör det enkelt att njuta av vardagsliv, friluftsliv och båtliv. Värmdö har en tydlig identitet med fokus på hållbarhet och småskalighet. Den värnas genom att vi bygger varsamt och bevarar det vackra. I Värmdö finns möjlighet att skapa sitt drömhjem. Här finns bostäder för livets alla skeden, en livskraftig skärgård och levande centrum. Värmdö utvecklas ansvarsfullt i samklang med människor och natur för kommande generationer" därför är vi stolta över att stå värd för årets vinterevent.

Målerikollegiet

Målerikollegiet är ett nätverk av yrkesverksamma målare och färgtillverkare som arbetar med traditionella färgmaterial och färgtyper, förankrade i hantverkstraditioner från tiden före 1800-talets mitt. Vi arbetar för att stärka vår hantverksskicklighet och yrkesstolthet, bidra till kompetensutveckling och kompetensförsörjning, och stödja hållbara lösningar i vård och underhåll av bemålade arkitektur – historisk och nutida – till nytta för både människor och miljö. Vi visar att traditionella färgtyper, material och hantverk är resurser för dagens och morgondagens byggande, och samarbetar därför med aktörer i samhället för att främja denna utveckling.

**Värmdö
kommun**

Havet börjar på väggen — Färgval som strategi och möjlighet

Preliminärt program den 19–20 februari 2026

Praktiskt

Tider: Programmet startar kl. 13.00 torsdagen den 19 februari och avslutas med gemensam lunch kl. 12.30 fredagen den 20 mars.

Plats: Gustavsbergsteatern i Gustavsberg.

Deltagaravgift: 1000 SEK exkl. moms per person inkl. måltider och fika, som faktureras. Fakturering sker trots avanmälan efter den 16 januari, eller om man uteblir.

Målgrupper: Förvaltare, beställare (arkitekter, antikvarier, tekniska konsulter m fl.), miljöspecialister, traditionella målare och färgmakare.

Anmälan senast den 13 februari: via länk <https://forms.gle/rw42hV5j9iUwJ6Yv8>. Om ni är fler från samma företag så anmäler ni er ändå individuellt via länken.

Förslag på logi: Hotell Blå Blom (<https://blablom.se/>). En rabattkod kommer inom kort att framgå på Målerikollegiets hemsida (www.malerikollegiet.se).

Torsdagen den 19 februari

Värmdö kommun och Målerikollegiet hälsar välkomna!

13.00 – 13.10. Färg som material – inte bara kulör

För Värmdö kommun är färgval inte en detalj eller kulör, utan en del av vårt arbete med hållbarhet, kvalitet och ansvar för de miljöer människor använder varje dag. Användning av traditionella och förnyelsebara färgtyper möjliggör underhåll och förvaltning som är sunda för hälsa och miljö, som är beprövade. Det är material med dokumenterad funktion, åldring och med låg miljöpåverkan.

Representanter från Värmdö kommun och Målerikollegiet

Att bedöma miljö- och hälsofaror hos målarfärg

13.10 – 13.40. Materialval uppströms – konsekvenser nedströms

Vad har målarfärg med havet att göra? Det vi applicerar på byggnader stannar inte alltid vid väggen. Här ges ett systemperspektiv på hur materialval i byggda miljöer påverkar vatten och djurliv, klimat och långsiktig hållbarhet. Med utgångspunkt i mikroplaster, tillsatser och petroleumbaserade bindemedel diskuteras aktuella utmaningar. Punkten ramar in varför målarfärg är en strategisk miljöfråga – inte bara en teknisk detalj.

Jenny Brink Bylund, vattenstrateg, Värmdö kommun

13.40 – 14.20. Miljömärkningar och klassificeringar av färg—i förhållande till verklig miljöprestanda

Hur bedöms egentligen målarfärgers miljö- och hälsoegenskaper, och vad säger de egentligen? Här ges en översikt över Svanen och andra märkningar och klassificeringssystem som används för att vägleda vid val av målarfärg. Fokus ligger på vilka kriterier som används, vilka begränsningar systemen har och hur olika aktörers intressen påverkar beskrivningen av färg. En viktig diskussion om transparens och risken för greenwashing.

Cathrine Bülow, biolog, Ekobyggportalen

14.20 – 14.40. Ärlig färg – från innehåll till beslut

Vad finns egentligen i färgburken? Vad krävs för att kunna göra medvetna och informerade val av målarfärg? I detta föredrag introduceras begreppet "ärlig färg" och hur rekodeklARATIONER kan användas för att synliggöra målarfärgens faktiska innehåll. Här ges exempel på hur transparenta beslutsunderlag kan byggas upp i praktiken.

Frida Lenzer, färgmakare på Av Jord AB/Målerikollegiet

14.40 – 15.10. Linoljefärg – beprövad och missförstådd

Linoljefärg har stor potential för långsiktig hållbarhet, men den möts av många myter och missförstånd. Här förklaras innehållet i linoljefärg, såsom pigment som zinkoxid (som ju föranleder faromärkningen "döda fisken") och missuppfattningar kring lösningsmedel.

Arja Källbom, färgforskare, Göteborgs Universitet/Målerikollegiet och

Richard Löwall, färgmakare och traditionell målare, Byggnadsvård Robertsfors/Målerikollegiet

15.10 – 15.40. Fika

Några goda exempel på användning av traditionella målarfärger

15.40 – 16.10 Färg av kalk, cement och vattenglas - Fakta och fiktion

Mineraliska färgtyper inom förvaltning och nyproduktioner ger hållbara, miljövänliga och hållbara putsväggar ute och inne. Här ges praktiska exempel och reflektioner över hur synen på dessa mineralfärger förändrats över tid, samt deras potential (och även nackdelar) för mikroplastfria byggprojekt. Kan man "plastbanta" materialen inom nyproduktion, underhåll och kulturvård? Kan färgskikt "andas" och vad betyder egentligen begreppet "diffusionsöppen" färg?

Daniel Nymberg, restaureringskonsult, AB Daniel Nymberg

16.10 – 16.40. Linoljefärg på trä- och putsfasader – funktion, estetik och långsiktighet

Linoljefärg ger hållbara och vackra fasader. Med exempel från Göteborg, Visby och fler städer får deltagarna inblick i hur färgen åldras, hur den underhålls och vilka möjligheter den erbjuder för trä- och putsfasader.

Claes Hansen, färgmakare, Wibo Färg/Målerikollegiet

16.40 – 17.10. Målarfärg i miljöer där barn vistas

Barn vistas stora delar av sin dag i förskolor och skolor, vilket ställer särskilda krav på inomhusmiljön. I detta föredrag belyses frågor kring målarfärgers innehåll och kemisk exponering i miljöer där barn vistas. Med utgångspunkt i aktuell forskning ges en nykter bild av risker och kunskapsläge. Här ges också exempel på möjligheter med traditionella och naturbaserade färgtyper i barnens vardagsmiljöer och deras eget skapande.

Cathrine Bülow, biolog, Ekobyggportalen

17.10 – 17.40. Fönster med lång livslängd och smidigt underhåll – linoljefärg som strategi

Vilka fördelar och nackdelar har linoljefärg vid fönsterrenovering? Här ges praktiska råd om planering, torktider och arbetsmetoder. Erfaren målarmästare visar hur kommunala bostadsbolag och bostadsrättsföreningar kan hantera ramavtal med konventionella entreprenörer och vikten av beställarkompetens samt stöd i målerisakkunnig. Fokus ligger på lösningsmedelsfri färg och långsiktigt hållbara resultat.

Antti Broman, målarmästare, MIFAB/Målerikollegiet

17.40– 18.00. Bortom plast – exempel på naturliga färgtyper i offentliga interiörer

Hur kan naturfärger som kaseinfärg, bivaxlasyr, tempera, lera m. fl. fungera i offentliga miljöer? Här ges exempel på olika färgtyper, många med rötter i den tyska naturfärgsrörelsen— och därmed fulldeklarerade — samt deras användning i samtida byggnader. Här lyfts perspektiv på färg som del av arkitekturen, och inte bara yta.

Arja Källbom, färgforskare, Göteborgs Universitet//Målerikollegiet

18.00 – 18.30 Renovering och underhåll med traditionella färgtyper i kommunal bostadsförvaltning

Hur kan traditionella färgtyper bidra till hållbar förvaltning av kommunala bostäder? Här beskrivs hur underhåll, ekonomi och hyresgästernas vardag kan förenas genom medvetna färgval. Exempel ges från både äldre och samtida byggnader.

Sara Zentner, klimatspecialist och expert inom cirkulärt byggande, Stockholms stad (f d Stockholms hem)

Avslutning.

19.30. Gemensam middag på Kattholmen.

Var och en bekostar sin egen dryck.

Fredagen den 20 februari

Samling på Gustavsbergsteatern

8.00 – 8:10 Eftersnack, reflektioner från gårdagen.

8.10 – 8.40. Nyttiga lärdomar — om att våga tänka om

Felaktiga materialval kan få långtgående konsekvenser för kommunala byggnader. Om vägen mot ett nytt arbetssätt med traditionella färgtyper, sakkunnigt stöd och partnering som upphandlingsform.

Åsa Zacharoff, fastighetsansvarig, Alingsås kommun

8.40 – 9.10. Upphandling med sakkunnigt stöd

Kommunal upphandling av målerientreprenader ställer höga krav på både kravställning och uppföljning. Här ges exempel från bland annat fönsterrenoveringar och vad som kan hända när uppföljning saknas. Involvering av målerisakkunnig som stöd kan bidra till bättre kvalitet och långsiktigt hållbara resultat.

Fredrika Skördare, upphandlingsansvarig och Rasmus Norling, kulturmiljöstrateg, båda på Värmdö kommun

9.10-9.30. Uppdelning i grupper. Det tar 15–20 minuter att gå till varje plats från teatern.

9.30-12.30 Studiebesök

Gustavsbergs porslinsfabrik

År 1825 startades porslinstillverkning i Gustavsberg, men traditionen med bränd lera går längre tillbaka än så. Redan på 1600-talet anlades ett tegelbruk på samma plats som porslinsfabriken. Idag är Gustavsberg den enda tillverkaren i Sverige av porslin. Vi får en guidad tur i fabriken där vi får se hantverket bakom hur lera förvandlas till designklassiker.

Gamla Badhuset på Kattholmen

År 1916 byggdes badhuset på Kattholmen för arbetarna vid porslinsfabriken. Vattnet värmdes med spillvärme från den intilliggande kraftstationen. Under 2025 renoverades byggnaden som hade stora renoveringsbehov av Värmdö kommun. För entreprenören var det ett ovanligt projekt som krävde mycket nya kunskaper av både hantverkarna och bygglidarna. För Johan Tingvall på Tyresöbyggarna var det en intressant och lärorik resa. Hör Johan berätta om projektet och hans insikter och erfarenheter av att ta sig an projektet.

Tornhuset

Byggnaden uppfördes 1898 som kontor till porslinsfabriken men inrymde även bland annat postkontor och väntsal för ångbåtstrafiken. Genom antikvarisk medverkan ändrades planerna från fönsterbyte till att befintliga fönster skulle renoveras med traditionella material och metoder. Hör antikvarie Kalle Anderberg och restaureringsarkitekt Andreas Engberg, bägge från Verket arkitektkontor, berätta om arbetet och den "byggnadshytta" som behövdes för att lösa de utmaningar som uppstod under projektets gång.

Gustavsbergs kyrka

Kyrkan har precis renoverats exteriört och nästa steg är att renovera interiören. Församlingen visar kyrkan och berättar om sitt arbete med kyrkan och val av färger och kulörer.

12.30— Gemensam lunch (med möjlighet att ta med lunchlåda för de som behöver rusa!)